

øvrige danske centraladministration, bl.a. derved, at de forskellige administrationsopgaver ikke har været opdelt mellem fagministerierne, men for langt størstedelen været samlet i et centralt administrationsorgan, der har haft til eneste opgave at varetage og fremme de grønlandske anliggender på områder, hvor en behandling i Danmark har været påkrævet, og hvis styrke har været kendskabet til de grønlandske forhold.

Egenarten i de grønlandske administrationsforhold har ligeledes givet sig udtryk i eksistensen af folketingets Grønlandsudvalg, der har virket som et særligt mellemled mellem den centrale grønlandsadministration og folketinget.

Siden lovgivningen efter Grønlandskommissionen sluttede sit arbejde i 1950 og efter grundlovsændringen af 1953 har den grønlandske befolknings folkevalgte repræsentanter i landsrådet, kommunalbestyrelser og i folketinget udøvet en stigende indflydelse på udviklingen i deres landsdel. Der har i Grønlandsudvalget af 1960 været enighed om, at denne indflydelse bør øges, således at den grønlandske befolkning gennem sine valgte repræsentanter i videst muligt omfang får medbestemmelsesret og derigennem påtager sig et medansvar for politikken i Grønland.

Der har i tidens løb og i særlig grad efter, at den store Grønlandskommission afsluttede sit arbejde i 1950, fundet en betydelig kapitaloverførsel sted fra den danske stat til Grønland. Denne kapitaloverførsel er sket dels til finansiering af anlægsarbejder, dels til dækning af driftsudgifter inden for sundhedsvæsen, skolevæsen, tekniske virksomheder, industrialisering og anden af det offentlige finansieret virksomhed. Det må antages, at der fortsat i en lang årrække fremover må finde en kapitaloverførsel sted fra den danske stat til Grønland af ikke mindre omfang end i de senere år. Dette indebærer, at der hvert år må tages stilling til problemer vedrørende den grønlandske økonomi, og der må hertil kræves en kontinuerlig forudgående planlægning og samordning af de administrative problemers løsning i forbindelse med en aktiv dansk politik til udvikling af det grønlandske samfund.

Ud fra de ovennævnte betragtninger har Grønlandsudvalget af 1960 fremsat forslag om, at der etableres et råd til varetagelse af de påkrævede planlæggende og koordinerende funktioner, og at repræsentanter for de grønlandske folkevalgte organer som medlemmer af et sådant råd får lejlighed til at deltage i koordineringen og i planlægningen på et så tidligt stadium som muligt.

Det er tanken, at et sådant råd på grundlag af

materiale, der tilvejebringes af Ministeriet for Grønland, Den kgl. grønlandske Handel, andre ministerier og institutioner, der udøver virksomhed i Grønland, samt af lokale organer og myndigheder i Grønland, skal foretage en central planlægning og koordinering af grønlandsarbejdet. Grønlandsudvalget af 1960 har samtidig henstillet, at man overvejer en aflastning af Ministeriet for Grønland gennem afgivelse af egnede sagsområder til fagministerierne, og rådets virksomhed forudsættes at få øget betydning, efterhånden som sådanne sagsområder afgives.

Med oprettelsen af Grønlandsrådet ønskes endvidere etableret et organ, der løbende kan følge udviklingen i Grønland, således at det kan undgås jævnligt at nedsætte grønlandskommissioner og -udvalg til overvejelse af udviklingspolitikken i Grønland.

Samtidig med oprettelsen af Grønlandsrådet, der efter forslaget skal bestå af grønlandske politiske repræsentanter og repræsentanter for de politiske partier i folketinget, foreslås det, at Folketingets Grønlandsudvalg indstiller sin virksomhed, idet denne fremover naturligt vil overgå til rådet.

Det skal alene være Grønlandsrådets opgave at være rådgivende, og der skal ikke tillægges det nogen besluttende myndighed; denne tilkommer folketinget, regeringen og ministeren for Grønland, og for de områder, der er henlagt til det lokale selvstyre, landsrådet og kommunalbestyrelserne.

Forslaget er tiltrådt af Grønlands landsråd.

Til § 1.

Til stk. 1. Der henvises til bemærkningerne indledningen.

Til stk. 2. Grønlandsudvalget af 1960 har indstillet, at rådet på lige fod skal repræsentere politiske opfattelser i Grønland og hernede. Det er derfor foreslået, at de 2 for Grønland valgte medlemmer af folketinget skal være fødte medlemmer af rådet, og at interesser i Grønland herudover skal være repræsenteret af 3 medlemmer, valgt af landsrådet blandt dets medlemmer.

Det foreslås, at de politiske partier i folketinget repræsenteres således, at hvert af de i folketingets finansudvalg repræsenterede partier vælger et medlem. Fremgangsmåden anses for at være i overensstemmelse med Grundlovens § 52, da det ikke er folketinget, der som sådant repræsenteres i rådet.

Et flertal i Grønlandsudvalget af 1960 har foreslået, at formanden udnævnes af kongen. Det forudsættes, at formanden ikke er en af de ovenfor anførte medlemmer.